

Bos langs Deurningerbeek kappen?

Inleiding

Van een bosperceel langs de Deurningerbeek zou een groot deel gekapt (gerooid) moeten worden, ten behoeve van uitbreiding van het bedrijf Scholten. Hoewel het bos onderdeel is van de provinciale EHS, heeft de landinrichtingscommissie Saasveld-Gammelke destijds ingestemd met het voorstel, omdat:

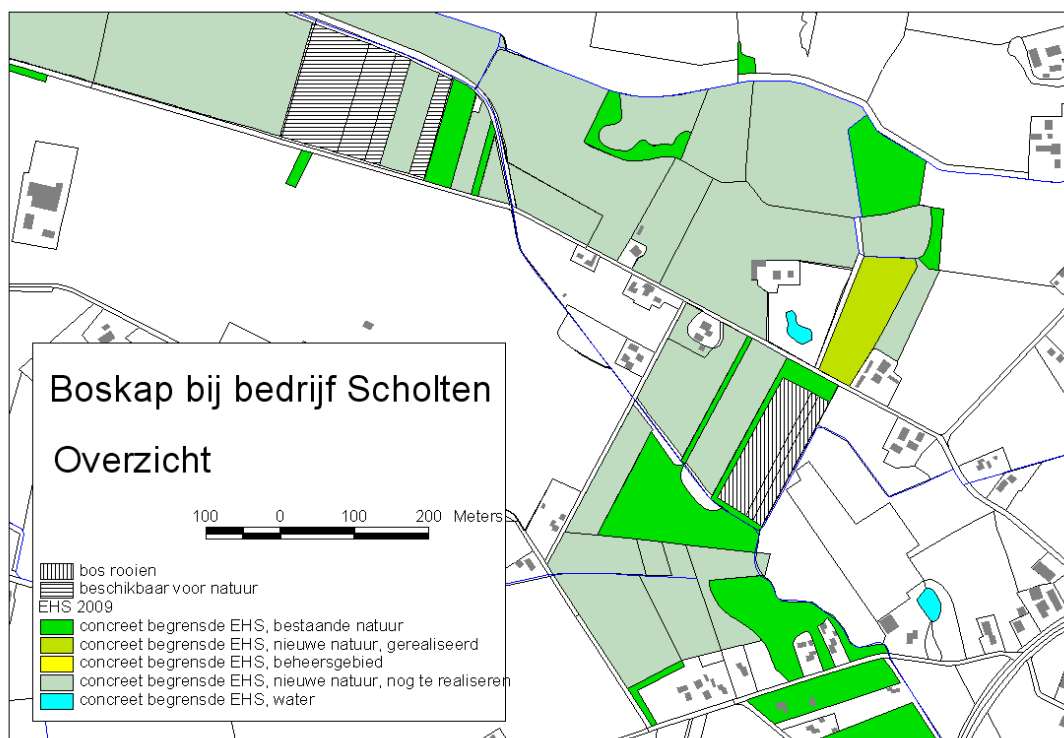
- in combinatie met inrichting van een naastgelegen perceel invulling kon worden gegeven aan het ontwikkelen van een meer natuurlijke loop van de Deurningerbeek als ecologische verbindingszone ter plaatse,
- in ruil voor goedkeuring van deze ingreep ruim 3 ha grond beschikbaar zou komen in het natuurontwikkelingsgebied verderop langs de Deurningerbeek, waar op dat moment nauwelijks (of geen) grond werd aangeboden,
- middels compensatie van gekapt bos een versterking kon plaatsvinden van het verder stroomafwaarts gelegen deel van de Deurningerbeek, waar in eerste instantie slechts stroken langs de beek waren voorzien om invulling te geven aan de gewenste ecologische verbinding.

Naar aanleiding van de presentatie van de planwijziging voor de landinrichting zijn echter alsnog bezwaren aangevoerd tegen het kappen van het betreffende bosperceel. Deze hebben betrekking op de volgende zaken:

- bestaande natuur (zoals een bosgebied) binnen de EHS mag formeel niet worden aangetast,
- het betreffende bosperceel zou een waardevolle oude bos-standplaats zijn, met zeldzame soorten,
- bewoners in de buurt zouden bezwaar maken tegen (de aanblik van) een beoogde uitbreiding van de container-kweek op het bedrijf van Scholten.

Om een goede afweging m.b.t. een eventuele herziening van besluiten mogelijk te maken, zal in deze notitie in worden gegaan op o.a.:

- de waarde van het betreffende bosperceel,
- het oorspronkelijke plan en de daaraan ten grondslag liggende afwegingen,
- voortschrijdend inzicht m.b.t. realisering van nieuwe natuur langs de Deurningerbeek.

Waarde van het bosperceel

Het betreffende perceel is gelegen in één van de snijpunten van een noord-zuid gericht breuklijn in de ondergrond met oost-west verlopende beekdalen, waar kwel van diep grondwater zou kunnen optreden. In een viertal klusters binnen de landinrichting Saasveld-Gammelke resulteert deze situatie plaatselijk in hoogwaardige natuur (broekbossen en schraallanden) en heeft dit geleid tot omvangrijke begrenzings van nieuwe natuur.

Het bosperceel dat gekapt zou moeten worden ligt echter op de flank van een dekzandrug tussen de oorspronkelijke loop van de Deurningerbeek en een noordelijk daarvan gelegen beek. Volgens de gedetailleerde bodemkartering 1:10.000 (1987) bestaat de bodem ter plaatse uit veldpodzolgronden (Hn) en beekvaaggronden (Zg). Beide weliswaar (toen nog) met hoge grondwaterstanden en de laatste mogelijk onder invloed van inundatie vanuit de beek, maar zeker niet gevormd onder invloed van kwel.

De topografische kaart van ca. 1900 laat hier (natte) woeste gronden zien. Géén bos, wat betekent dat het geen oude bos-standplaats betreft. En ook geen “maten” of “meden”, waaruit kan worden afgeleid, dat de standplaats historisch niet over voldoende (bufferende) kwel beschikte, om te ontwikkelen tot (voor die tijd) intensief hooiland. In de loop van de 20e eeuw zal ook dit perceel, dat te nat was voor bouwland en te arm voor productief grasland, tot bos verworden zijn.

Tijdens de kartering in 1987 t.b.v. de landinrichting, werden in het betreffende bos toch nog diverse bijzondere plantensoorten aangetroffen, die kenmerkend zijn voor grondwaterinvloed, elzenbroekbossen en/of oude bosstandplaatsen. Het hele perceel werd toen nog aangemerkt als goed ontwikkeld elzenbroekbos. In 2003 zijn bij kartering door de provincie als bijzondere plantensoorten nog slechts Muskuskruid, Bosbies en Dotterbloem aangetroffen. Waarbij Muskuskruid indicatief is voor oude, beekbegeleidende bos-standplaatsen, maar Dotterbloem en zeker Bosbies (ook) vooral optreden op (nieuw) gegraven taluds van gekanaliseerde beken, waar een kwelstroom plaatselijk wordt aangesneden. De provinciale vegetatiekaart, die vermoedelijk op waarnemingen uit dezelfde periode berust, geeft voor het zuidelijke (grootste) deel populierenbos en elzenbroekbos aan en voor het kleinere noordelijke deel kapvlakte en wintereiken-beukenbos.

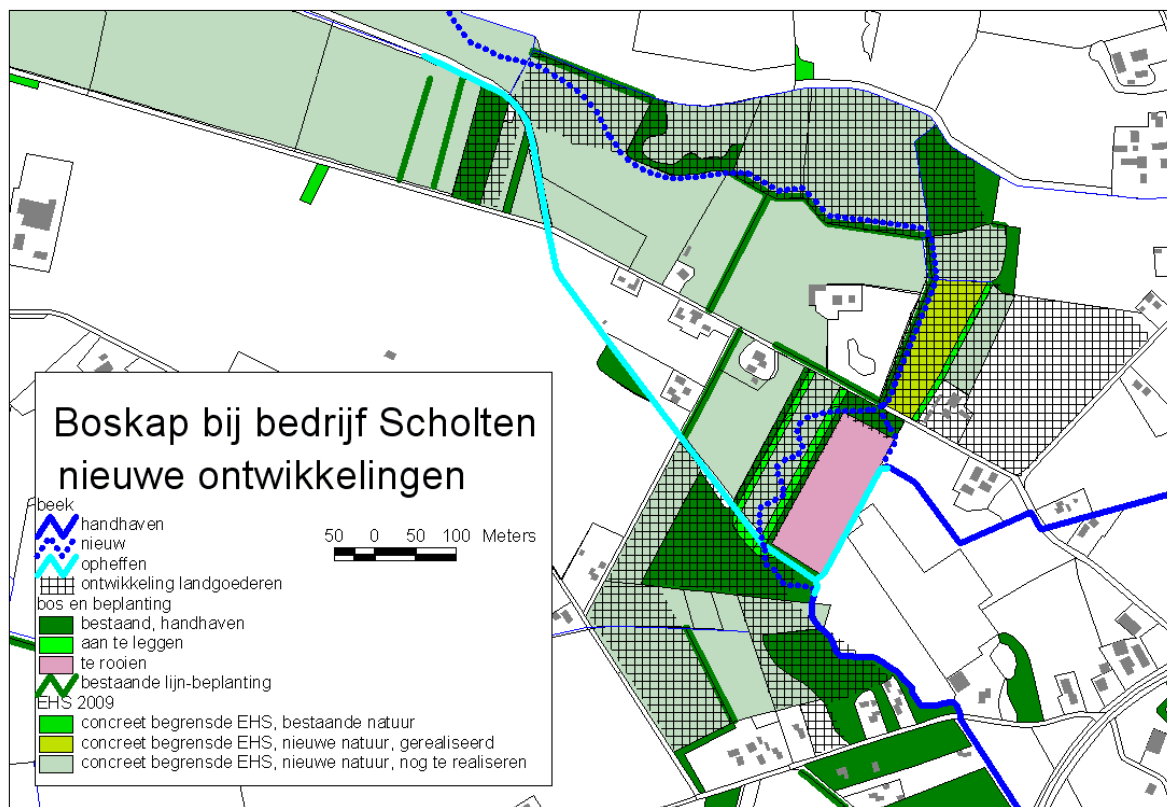
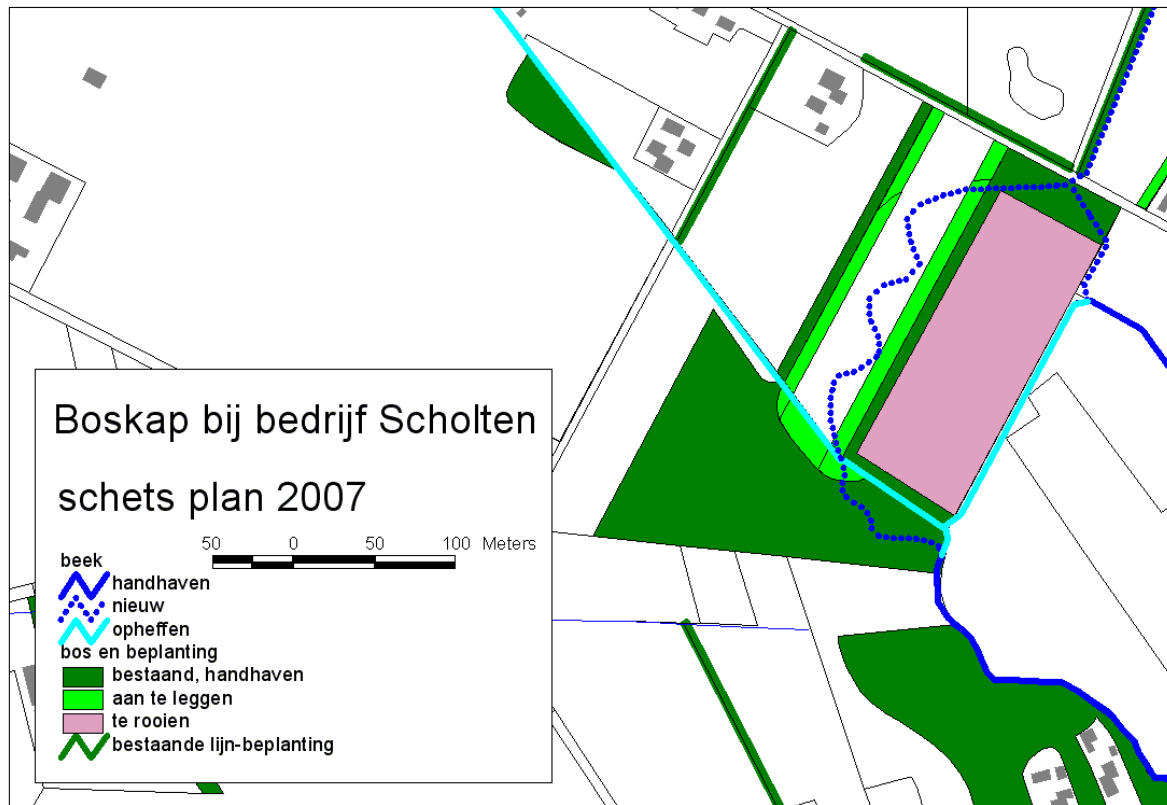
In 2007 is, in het kader van de plannen tot rooien, het bos bezocht door DLG. De algehele indruk was toen die van een sterk verdroogd (broek-)bos, met nauwelijks ondergroei. Slechts in het noordelijk deel (op de provinciale vegetatiekaart aangeduid als kapvlakte), was een nattere begroeiing, met o.a. els en wilg aanwezig. Muskuskruid is niet meer aangetroffen, terwijl Bosbies en Dotterbloem beperkt waren tot een (kleine, afgegraven) laagte in de monding in de Deurningerbeek van een zij-watgang uit het gebied van kwekerij Scholten.

Oorspronkelijk plan 2007

Uit de bevindingen van dit laatste bezoek is het plan voortgekomen om in te stemmen met kappen (rooien) van een groot deel van het bos en het sparen van een 5 m brede zone aan de westrand en een 25 m brede zone langs de noordrand. De 5 m zone aan de westrand zou kunnen worden uitgebouwd tot een (bredere) dalrandbegroeiing langs de nieuwe loop van de Deurningerbeek, die vervolgens door het, te handhaven nattere noordelijke deel zou kunnen worden geleid.

Duidelijk is in elk geval, dat het géén oude, of een door kwel gevoede bos-standplaats betreft en dat plantensoorten die kenmerkend zijn voor oude bosstandplaatsen en/of beekbegeleidende bossen geheel of grotendeels verdwenen zijn, onder invloed van een onomkeerbare verdroging. De beste kansen voor het weer ontwikkelen van deze vegetaties liggen in natuurontwikkeling langs de nieuw te graven, natuurvriendelijke loop van de Deurningerbeek.

In het plan uit 2007 wordt het perceel westelijk van het bosperceel omgevormd tot een nieuw beekdalletje. Door maaiveldverlaging worden daar natte, matig voedselrijke omstandigheden gecreëerd, die kansen bieden voor kenmerkende beekdalvegetaties. Vanuit de te handhaven beplanting aan weerszijden, kan zich via mantel en zoom geleidelijk een structureel bos ontwikkelen.

Nieuwe ontwikkelingen

In het concept ruilplan voor de landinrichting zijn percelen in “nieuwe natuur” rond het betreffende bos toegedeeld aan particulieren, die een nieuw landgoed willen stichten. Op deze landgoederen kan een groot deel van de nieuwe natuur middels overeenkomsten particulier beheer worden gerealiseerd. De aanvankelijke vrees, dat door een te gering aanbod van grond de mogelijkheden voor ontwikkeling van nieuwe natuur en een natuurlijke beekloop gering zouden zijn, vervalt daarmee deels.

De percelen verderop langs de Deurningerbeek, die beschikbaar zouden komen voor nieuwe natuur, zijn in het concept-ruilplan toegedeeld aan Staatsbosbeheer. Als deze percelen niet beschikbaar zouden komen voor nieuwe natuur, kan in bijna het gehele natuurontwikkelingsgebied niet de juiste (hydrologische) uitgangssituatie voor beekbegeleidende natuur worden gecreëerd. Recent is gebleken, dat aan de noordkant van de Deurningerbeek mogelijk alsnog een bedrijf te koop komt. Hiermee zouden alsnog voldoende ruilgronden kunnen worden verworven, waardoor de noodzaak van de “deal” m.b.t. rooien van het bos zou kunnen vervallen. Eventueel zou zelfs gedacht kunnen worden aan de gehele verplaatsing van de kwekerij van Scholten naar die andere plek, waardoor de EHS ter plaatse van het betreffende bosperceel veel robuuster zou kunnen worden gerealiseerd.

Conclusie

Toen het plan voor kap van het bosperceel werd opgesteld, leek dit een bijna essentiële voorwaarde voor het realiseren van nieuwe natuur en ecologische verbindingszone ter plaatse. Er was bovendien voorzien in compensatie.

De ecologische waarde van het betreffende bosperceel is in 20 jaar (1987-2007) sterk achteruit gegaan, als gevolg van met name verdroging. Kenmerkende (en zeldzame) soorten van beekbegeleidende bossen zijn niet meer aangetroffen. Op grond van de bodemgesteldheid kan bovendien worden geconcludeerd, dat de standplaats niet optimaal is voor goed ontwikkeld beekbegeleidend bos.

Door nieuwe ontwikkelingen, zoals het stichten van nieuwe landgoederen en de mogelijkheid om een bedrijf aan te kopen, zijn er nu meer mogelijkheden, om de EHS ter plaatse in een meer robuuste vorm te realiseren. Rooien van het bosje zou dan niet nodig zijn.

Er zijn echter wel toezeggingen gedaan aan dhr. Scholten. Te overwegen is daarom, bij niet doorgaan van boskap en uitbreiding van het bedrijf, de mogelijkheid van verplaatsing naar een andere locatie (van het andere aan te kopen bedrijf) te onderzoeken.

FR05112009